

pekul' în *puné pekuli*, dat pentru « Geldangelegenheit » subț cuvântul « Geld » (p. 166), se identifică și mai mult cu forma aromână *pecul'u* (picul'u) « bani » din lat. *pecūlium*. Până acum, din ceea ce se dedea în dicționarele albaneze (cf. G. Meyer, *Etym. Wb. der alb. Spr.*, 325) se cunoștea numai înțelesul « Sorge » (grijă), fapt care l-a făcut pe G. Meyer să-l derive din paleosl. *pekq-sę* « sorgen ».

mistrec (citește: *mistreț*), cuvânt dat și de G. Meyer (ib 280) numai cu înțelesul « Zwerg ». La M. A. Freiin von Godin, alături de « schneller kleiner Mensch », se mai dă și « Wildfang » (subț cuv. « Wiesel » și « Wild » p. 399). Acest din urmă înțeles îl apropie mai mult de sensul de bază al cuvântului românesc: « Wildschwein, Wildsau » De altfel, în Banat cuvântul însemnează: « der verschiedene, bes. gegensätzliche Eigenschaften in sich vereingt: von gemischter Art, so von einem Tiere, das weder gross noch klein, weder weiss noch schwarz ist, von einem Menschen, der weder Mann noch Weib ist, von Menschen und Tieren gemischter Rasse », etc. (Tiktin, *Rum.-deutsches Wb.*, 997). Din acest înțeles se va fi dezvoltat acela de « Zwerg » sau « schneller kleiner Mensch » în limba albaneză. În orice caz, există o filiație între sensurile îndepărtate din limba albaneză și între acelea din limba română.

În ce privește originea, dacă într'adevăr forma românească vine din lat. *mxticus*, atunci Albanzii au împrumutat cuvântul dela Români. Întrebarea este, când? După formă, cuvântul nu pare a fi prea vechiu, deoarece, în cazul acela, s ar fi fost prefăcut în ș. N'ar fi exclus ca s să aibă o altă bază în amândouă limbile, și atunci el să fie vechiu și în limba albaneză. Chestiunea rămâne neclară, atât timp cât nu se cunoaște adevărata origine a cuvântului. Aici adaog că în dialectul aromân cuvântul, pe cât știu, nu se cunoaște.

TH CAPIDAN

II

SUFIXE CARE INDICĂ APARTENENȚA LOCALĂ

Materialul adunat de cei doi anchetori ai Atlasului Linguistic al României și mai ales cel comunicat ca răspuns la Chestionarul IV, « Nume de loc și nume de persoană » (Cluj, Tip. « Ardealul », 1931) de către membrii corespondenți ai Muzeului Limbii

Române¹⁾, ne oferă puțința de a avea o perspectivă amplă asupra chipului cum se fac azi derivate dela nume de localități, cu sufixe care indică originea sau apartenența locală a indivizilor.

Fără să expunem în rândurile de mai jos toate formele înregistrate de răspunsurile la chestionar sau de cei doi anchetori, prezentăm cazurile mai caracteristice de derivate și mai ales formele curioase care apar incidental într-o regiune sau alta, sau dublete, derivate cu sufixe diferite dela același radical, în regiuni deosebite sau în aceeași regiune. În unele locuri nu se cunosc

1) Unii diminuează sau chiar neagă orice valoare materialului de limbă adunat prin mijlocul membrilor corespondenți. În «Grai și suflet», vol VI, fasc 2, p. 387—389, recensând *Glosarul Dialectal* alcătuit de subsemnatul (și publicat în *Analele Academiei Române*, 1928), Șandru tăgăduiește pur și simplu existența unor cuvinte cuprinse în *Glosar*, pe cuvânt că dânsul nu le-a putut înregistra. E vorba de materialul cules din com. Jina (J Sibiu) de către prof. V. Lazăr. E just că formele de limbă culese de unii membri corespondenți pot prezenta transcrieri mai puțin exacte sau lipsă de precizie în redarea sensurilor cuvintelor. Aceasta provine din lipsă de pricepere uneori, altădată din superficialitate: nu însă din reacredință. Mulțumesc lui Șandru pentru precizările pe care le aduce în legătură cu sensul cuvintelor. *bleasc*, *curător*, *împotucăli*, *perdeauă*, *porav*, sau cu forma lor: *ogruși*, *potoriță*, *săcdeu* (în *Glosar oringi*, *potoviță*, *săceteu*).

Nu putem spune însă, așa cum face Șandru, că *bală* nu e o «poreclă dată unuia care păcălește pe alții», când dela sensurile date de DA. și până la acel comunicat de d-l Lazăr e numai un pas; că *cioară* nu se zice și Sașilor, când e sigur că această poreclă li se dă și în alte părți ale Transilvaniei. Șandru nu a auzit forma *biță* = nană, lele, ci *liță*. *Biță* e o creație analogă (din *băbiță*), cu *liță* (din *leliță*). Nu înțelegem legătura care se face de Ș. între *buclă* = vopsea și *buglă* = clăie de fân. E just că adj. *cheș* «pestrîț, cu pete de diferite culori pe corp» se întrebuintează numai pentru vite. Dar sunt oare și oameni cu pete de «diferite culori» pe corp? Dacă ar fi, orice Român ar spune că sunt *cheși* (sau *cheșei*, cum zice Ș.). Credem că se spune la Jina și *junșcan*, nu numai *jinșan*, tot așa cum se zice și *meleandră* = haină rea, zdreanță, care se poate întrebuinta și (nu «numai», cum zice Ș.) la a pune pe ea ceanul de mămăligă când se mestecă. Dacă a *vărzu* înseamnă și la Jina (ca în alte regiuni) «a umbra mult, de colo până colo, a alerga, a te frământa», nu urmează că nu însemnează și «a obosi oile prin fugă». A aprecia așa ca Șandru materialul cules și publicat de alții și a-i atribui și greșeli inexistente, cum e în cazul lui *făuldă*, despre care pe nedrept se spune că a fost notat *fauldă*, numai din plăcerea de a se atrage atenția cutărui lexicograf de seamă că «a fost indus în eroare când a reproduș după acest glosar» (p. 389), nu e nici leal și nici științific.

asemenea derivate, ci se zice: «cutare om din...» 149, *dela Făget* *578¹⁾.

1. Cele mai numeroase derivate dela nume de localități indicând originea sau apartenența sunt făcute cu ajutorul sufixului *-ean*, cu plur. *-eni* (< slav.). Sufixul e foarte răspândit în Ardeal — fiind înlocuit totuși, în unele regiuni, cu forma *-an* — și e aproape general în Vechiul Regat, în Bucovina și Basarabia. Iată o seamă de derivate în *-ean*: *Arineni* (Arini) *190, *Bârsănean* (Bârsanu) 801, *Borșăń* (Borșa) *363, *Beșinovean* (Beșinova) 46, *Călinean* 803, *Copăcenean* 433, *Drajnean* (Drajna) 742, *Fântănean* *164, *Gârcinean* (Gârcina), *Goșmănean* (Goșmani) 550/a, *Groșăni* (Groși) 68, *Hobean* (Ohaba) 178/b, *Iorcănean* (Iorcani) 377, *Lidișorean*²⁾ (Ludișor) 175/g, *Miclăușeni* 546/b, *Poinărean* (Poenari) 778, *Răușorean* 176/d, *Răzănean* (Rezina) 452, *Surănean* (Surani) 448, *Segiștelean* (Segiștel) 91, *Vărărean* (Vărarea) 270, *Zărneștean* 179, *Zlănean* (Zlana) 101, etc., etc.

Des, în anumite regiuni, sau chiar în aceeași regiune, dar în cazuri diverse, elementul palatal al sufixului alterează ultima consoanantă din radical. Astfel cităm: *Coroncean* (Coronca) 232, *Măciucean* (Măciuca) 808, *N'icloșlăcean* 139, *Porumbăcean* 171/a; în același timp avem *Borsăchean* (Borsec) 571; *Chișodzan* (Chișoda) 42, *Iclânzean* (Icland și Iclânzel) 244, *Iezan* (Iedul) 232³⁾; — *Bărcuțean* 161, *Bogățean* (Bogata) 164, *Căciulățean* 164, *Fundățeni* (Fundata) *772, *Pojorțean* (Pojorâta) 174/a, *Săcădățan* (Săcădate) 171/1; — *Băicean* (Băița), dar și *Băitan* 109, *Budincean* (Budenita) 394, *Ponicean* (Poenița) 273, *Todericean* (Toderița) 176/a, *Volovicean* (Volovăț) 386, dar *Sucivițan* (Sucevița) 386; — *Roboșan* (Rodbav) 162, 166, *Dridișan* (Dridif) 166⁴⁾; — dar și *Brădătean* (Brădet) 91,

1) Numărul cartografic de pe harta Muzeului cuprinzând localitățile de unde avem răspunsuri la chestionarul amintit sau de unde s'a cules material pentru Atlasul lingvistic. Cifra cu un asterisc înainte (*) indică materialul cules de cei doi anchetori ai Muzeului.

2) Cf. S. PUȘCARIU, DR. VI, 535.

3) Curios: *Clopocean* (Clopodia) 30, ca și când ar fi un derivat din *clopot*; *Răcăștean* (Răcăjdia) 22, după analogia celui dintâu.

4) Cu prefacerea lui *h* în *ș*, pe când numele satelor acestora se rosteau încă *Rotbach*, *Dridich*, cf. S. Pușcariu, DR. VI, 221. Interesantă forma *Bojan* (Bozeni) 232, cu *z* > *j* după analogia lui *Rogoz* — *Rogoiean*.

Davidean 394, *Lupeştean* 68, *Postolăcean* (Apostolache) 448, *Să-rătean* (Sărata) 171/a¹⁾.

Sunt numeroase cazurile de metateză: *Cârţoroşan* (Cârţişoara) 170, *Lidoroşeni* (Lidişor, Ludişor) 174/b, *Lidroşan* 175/b, dar şi *Lidişorean*, cum am văzut mai sus. Forme cu disimilare în radical: *Beclerean* (< Beclenean) 166, *Ciocmărean* (< Ciocmănean) 273, *Hârsereni* (< Hârşeneni) 178/f, *Ilerean* (< Ilenean < Ileni) 176/a, *Mărginărean* (Mărgineni) 176/g, *Vlădărean* (Vlădeni) 178/a. Remarcabil: *Iosăşenei* (Iosăşel) 66/a, cu disimilare de pe vremea când se rostea încă *l* muiat: *Iosăşelel'*.

Interesante pentru chipul cum s'au format numele noastre topice derivate cu acest sufix sânt: *Bălăşean* (Bălăşeana, nume de localitate, de formaţie mai târzie, din Bălăceni) *376, *Boştean* (Boştteni) 542/b, *Davidean* (Davideni) 394, *Grigorean* (Grigoreni) 433, *Lehecean* (Leheceni) 91, *Proscurean* (Proscureni) 426, *Tritean* (Triteni) 252, *Vălean* (Văleni) 161, *Voivodean* (Voivodeni) 174/b *Săvăstreni* 174/c.

Când numele locale sunt considerate, sau sunt de fapt derivate cu un sufix, acesta se omite la o nouă derivare cu sufixul *-ean*²⁾. Această omisiune pare a fi numai aparentă. De fapt ne găsim în faţa unor derivate vechi dela numele local, când acest nume avea o altă formă, sau nu era derivat cu un sufix. Astfel: *Bălăceni* (Baltele) 66/a, e derivat dela forma *Bălţi*; *Bonţan* (Bonţ, dar azi Bonţeşti) 66/a, *Chiojdean* (Chiojdeanca) 448, *Copăcean* (Copăcel) 174/f, *Honcean* (Honţişor, dar mai vechiu Honţ) 66/b, *Măgurean* (Măgurele) 501, *Răurean* (Răuşor) 176/a, *Rognean* (Rona) 273, *Roşian* (Roşiuţa) 846, *Voitinean* (Voitinelul) 387, tot aşa precum *Chişcohan* (Chişcău) 91, *Răhovean* (Răhău) 132, *Sălăuan* (Salva) 262, *Zărnovean* (Zărneşti) 178/b, prezintă un stadiu mai vechiu

¹⁾ Forma *Mihăliştenu* (Mihăileni) 433, derivată din *Mihăleşti* — mai vechiu, probabil —, analog: *Ologiştean* (Ologi) 916 — *Dălorean* (Deal) 132, derivat din pluralul *Dealuri*.

²⁾ *Bervenii* (B.1101) 174/a, *Bobleştean* (Bobletici) 501, *Păulean* (Păuleşti) 302, *Pojoreni* (Pojorâta) *370 (cf. mai sus *Pojorţeni*), *Săvârşan* (Săvârşin) *87, *Sudrigean* (Sudrigin) 91, *Şuştenii* (Şuştin) 91 Alte exemple, cf. PUŞCARIU, DR VI, 535. — Un interesant caz de haplogie: *Vărăcean* (Văratec) 426; cf. apoi *Curtuan* (Curtuiuş) 265, *Năraştean* (Niraştău) 149, alături de *Grosălăuan* (Guruslău) 293

de derivare dela o formă a numelui local mai veche decât cea de azi ¹⁾.

În forma *Porcegan* 548, cu care se numesc azi locuitorii din comuna Porcești, avem un radical **Purceaga*, nume local, care a putut să existe alături de forme ca *Purceaua*, *Purcei*, *Purcel*, nume topice cunoscute la noi, și mai ales alături de *Poarca* din aceeași regiune (cf. *Marele Dicționar Geografic al României*, s. v.). Am văzut mai sus și vom mai întâlni cazuri, când consonanta din radical nu se palatalizează ²⁾. Trecerea *u > o* se datorește apropierii de forma mai târzie, *Porcești*. Forma *Costihean* 426 (locuitor din Costești) se explică în același fel, din *Costică*, de unde derivatul *Costichean* (cf. mai sus, Borsechean). Locuitorii din comuna Turbuța sunt numiți *Turbucecani* 273, formă explicabilă din **Turbucucean* (< *Turbucutean*) ³⁾, cu metateza *c - ̣ > ̣ - c*, presupunând că a existat forma **Turbucuta*, numire dată satului de locuitorii din jur, în mod ironic. Nu putem explica forma *Musteșani* 66/a, dată locuitorilor din Mustești.

2. Funcțiune și origine identică are și forma *-an* (cu plur. *-ani*), rezultată din *-ean*, din derivate ca *Ieșean*, *Chișodzean*, *Iezean*, *Bogățean*, *Lăcădățean*, *Băițean*, rostite *Ieșan*, *Chișodzan*, *Iezan*, *Bogățan*, *Lăcădățan*, *Băițan* ⁴⁾. Răspândirea sufixului *-an*, aproape pretutindeni dincoace de Carpați, se datorește în mare măsură faptului că servește ca instrument prohibitiv alterării consonantelor finale din radical. Iată exemple: *Aleșdan* (Aleșd) 296, *Bărbosan* (Bărbos) 29, *Brașcan* (Brașca) 376, *Calboran* (Calbor) 166, *Cărpănătani* (Cărpinet) 91, *Cățălan* (Cățălu) 273, *Cigan* (Cig) 236, *Cioclovan* 22, *Ciubăncan* 282, *Criștelean* 299, *Fintogan* 86, *Glodan* 86 (dar și *Glodean*), *Gridan* 177/c, *Honțășoran* 66/a, *Inocan* 139, *Măscan* 70, *Pețălcani* 137, *Petcan* 159, *Pojogan* 86, *Repsigan* 62, *Sălcivan* 86,

¹⁾ Locuitorii comunei *Percosova* se numesc *Pârcoșam* 30, derivat — poate — din forma mai veche **Pârcosa*, N. topic, dela un supranume personal, *pârcos* (< srb. *prkosti* « trotzen »).

²⁾ Palatalizarea se poate evita și prin înlocuirea suf. *-ean* cu forma *-an*

³⁾ Există numele de familie *Tuburcutean* (< N. topic, ung. *Tuborkut*).

⁴⁾ Forma *-an* poate fi și un împrumut din slav., chiar sub această formă, *-anŭ*. Cf. PUȘCARIU, *Contribuți la gramatica istorică a limbii române*. A. A. R., S. lit XXXIII, p. 234—235.

Sămlecan 49, *Sărăndan* 236, *Sohodolani* 91, *Tășnădan* 236, *Zălăhan* (Zalău) 281, *Zăman* 86. Chiar derivatele dela o formă de plural în *-i*, atestă sufixul *-an*: *Ghighișenan* (Ghighișeni) 91, *Sârban* (Sârbi) 350, *Selegenan* (Selegeni) 62, *Zăvoenan* (Zăvoeni) 91.

E de remarcat că în cele mai numeroase cazuri forma *-an* se adaugă unor radicale susceptibile alterării.

3. Sufixul *-ar*, cu funcțiunea cunoscută a lui *-ean*, *-an*, a ridicat discuții în anii din urmă. Asupra lui a atras atenția mai întâiu D. Pușchilă (*Conv. Lit.*, 1914, p. 662—663). I. Iordan (*Arhiva* XXVIII, p. 259) remarcă și dănsul existența sufixului în această funcțiune, completând astfel pe G. Pascu (*Suf. rom.*, 81) După Iordan, ceea ce face ca la nume de felul celor notate (*Bădenar*, *Crâsnar*)... să se alipească alt sufix decât *-ean*... e foarte probabil, principiul comodității: *Bădeni*, primitivul lui *Bădenar* are deja pe *-ean*. Tot așa este simțit și numele topic *Poiana*, deși terminația acestuia seamănă cu *-ean* numai la sunete. S. Pușcariu (DR. I, 327) susține că suf. *-ar* « nu arată la Români originea, proveniența, precum îl aflăm bunăoară la Albanezi ». Și dacă totuși îl găsim în derivate ca *Vălenar*, *Ocnar*, etc., aceste nu cuprind sufixul *-arius* latin « care nici în latinește și nici în limbile romanice nu are funcțiunea aceasta, ci s'a născut prin disimilare din sufixul *-an*, în derivate cu un *n* în tulpină ». I. Iordan (în *Arhiva*, XXIX, 429—430) susține că lat. *-arius* « îndeplinește această funcțiune ca în exemplele românești . . și în alte limbi romanice » (p. 429) și în consecință crede că « înainte de împrumutarea sufixului slav *-arius* servea foarte probabil în toate cazurile spre a arăta originea locală a oamenilor » (p. 430). I. Bărbulescu (în *Arhiva*, XXX, 60—62) atrage atenția că același sufix *-ar*, se găsește în aceeași funcțiune și la Slavi. D-sa citează *Konjari*, nume dat de Bulgari Turcilor din regiunea Bogdansko, care însă poate să fie o formație românească ¹⁾ De fapt *-ar*, cu funcțiunea lui *-an*, *-ean*, nu e tocmai rar în românește. D. Iordan (*Arhiva* XXX, 106) a înșirat o seamă de nume locale derivate cu acest sufix. Dintre toate însă, numai două: *Ghuocari* și *Secarul*, *Sicari*, sunt forme

¹⁾ Cf. I. IORDAN, *Arhiva* XXX, p. 106

care nu au un *n*, un *r* sau un *l* în tulpină, sunete care ar fi putut da naștere disimilării.

Iată materialul pe care am reușit să-l scoatem din izvoare păstrate la Muzeu: *Broștenar* (Broșteanca) 916, *Cămnicari* (Camnic) *350, *Cârnar* (Cârna) 117, *Ciupercenari* (Ciuperceeni) 918, *Comănari* 177/a, *Costânari* (Costâna) 376, *Dârstar* (Dârste) 180, *Feneșar* (Feneș) *102, *Găurenari* (Găureni) 264—655, *Giurgienari* (Giurgieni) *Piua Petrii, *Linginari* (Lingina) 113, *Lits'enari* (Liteni) 376, *Orbănar* (Orbari) 592, *Pătrângenari* (Patrângenii) 101, *Peșineșcari* (Pecenișca) *2, *Chenari* (Pian) 117, *Cherșănari* (Perșani) 178/c, *Cherșinari* 177/c, *Peștenar* (Peșteana) 846, *Poenar* (s. Poenean) 91, *Poinari* 99, 106, *Șoneriu* 176/b, f Compus cu sufix dublu: *Colunărean* (Colun) (cf. *Găinarean* < Găinari) 170/a, *Colnărean* 172/b, *Dejenărean* (Dejani) 174/a, *Poenărean* (Poiana) 547 Toate formațiile vii din limba actuală pot fi deci forme disimilate din suf. *-an*. Interesante sânt ultimele trei exemple, care pot fi analogice: *Colunărean*, *Dejenărean*, după *Găinărean*. Existența acestor forme sunt un indiciu că sufixul *-ar*, cu funcțiunea lui *-an*, e de oarecare vechime în sistemul nostru derivativ. Ne îndoiim totuși că *-ar* să fi fost în vechime sufixul obicinuit pentru derivarea dela nume de localități. Ar trebui să-l regăsim în mai multe derivate, în care posibilitatea disimilării sau a asimilării să fie exclusă. Cele trei exemple cunoscute, *Ghiocari*, *Secarul* s. *Sicari* (citate de Jordan), *Coteșarii* (citată de Bărbulescu, *Arhiva* XXX, 62) nu pot fi concludente. *Ghiocari* e de fapt un nomen agentis și acest nume s'a dat locuitorilor din *Ghiocu*, la început, în batjocură, făcându-se legătură cu «scoica cu care vrăjitoarele dau și în care caută spre a ghici norocul sau a prezice viitorul cuiva» (DA), deci, cei cari dau cu ghiocul. Am văzut mai sus, cum un derivat dela un nume local, prin apropiere de un element al limbii comune, își schimbă aspectul fonetic: *Clopocean* (Clopodia)¹). Tot așa se explică *Poștar* din Valea-Poștei, despre care va mai fi vorba. E probabil, de asemenea, că *Secarul*, *Sicari* să nu aibă în radical *Secu*, ci *sică* «plantă care crește prin fânețe și locuri mlăștinoase și sărate» (P a n ț u,

¹) Menționăm numele de batjocură *boace*, dat locuitorilor din *Glâmboaca* 171/a. Locuitorii din *Șona* sunt numiți în batjocură *Proroci*.

Plantele, Ed. II, 275); derivatul cu sufixul *-ar* indică în acest caz locul unde e conținut primitivul (cf. *frunzar*, *grohotar*, *feregar*¹⁾, etc. În urmă derivatul a putut fi considerat ca un termen indicând apartenența locală. Tot astfel *Dârstarii* nu erau, la origine, locuitorii din Dârste, ci « posesorii piuălor numite d â r s t e » (după care a fost numit și satul).

4. Sufixul *-eanț*, *-anț* (cu plur. *-enți*), obicinuit în Banat, în unele regiuni crișene și în Munții Apuseni, lipsește din monografia lui G. P a s c u despre «Sufixe». Asupra formei *-inți*, cunoscută din nume topice, a atras atenția V. B o g r e a (în DR. I, p. 218), care a remarcat și forma corespunzătoare ungurească a numelor citate de dânsul, în *-encz*. De fapt, Bogrea a amintit, fără să explice, și pe *-eanț*, cuprins în derivatele *Râmneanțu*, *Gataianțu*, nume de familie în Banat (cf. DR., IV, 866). Sufixul *-eanț* e un reflex românesc al srb. *-janac* sau *-anac* (compus din *-j a n-ъ cъ*, *-a n-ъ cъ*²⁾ și se găsește alături de *-an*, *-ean*, *-ar*. Exemple: *Băianț* (Baia) 68, *Bătrănanț* (Bătrâna) 104, *Broștineanț* (Broșteni) 22, *Căineanț* (Căinel) 109, *Cărbunăreanț* (Cărbunari) *9, *Coșteianț* (Coștei) 86, *Dăjăneanț* (Dejan) 30, cf. în alte regiuni *Dejenar*; *Ghermeneanț* (Gherman) 30, *Giemanț* (Jamul mic) 30, *Hârțăgăneanț* (Hârțăgani) 106, *Măidăneș* (Maidan) *24, *Mărcineanț* (Mărcina) 22, *Munăreanț* (Munariul) 49, *Nereanț* (Nerău) 46, *Râmneanț* (Ramna) 29, *Roșcăneanț* (Roșcani) 104, *Șămanț* (Jamul mare) 30, cf. mai sus *Giemanț*; *Slătineanț* (Slatina) 68, *Teremianț* (Teremia) 46, *Totineanț* (Totina) 49, *Vălcăneanț* (Valcani) 46.

5. În DR. V, 755 și VI, 536, S. P u ș c a r i u a arătat că o formă ca *Hotincean* (locuitor din Hotin) e un derivat din **Hotineț* + *-ean* ca și *Dorohoncean*. Mai amintim: *Boințan* (Boian) *399 < *Boian-ъcъ-ean*, *Butincean* (Buteni) 62 < *Butean-ъcъ-ean*³⁾.

6. Sufixul *-aș* cu funcțiunea care ne interesează a fost remarcat

¹⁾ Din Țara Oltului mai cunoaștem supranumele colectiv dat locuitorilor din Veneția de jos, *Tufari* 177/b, care a urmat aceeași evoluție semantică: *tufar* «loc cu tufe» și apoi 'individ din preajma unui loc cu tufe'.

²⁾ Se știe că sufixele indicând apartenența locală în srb sunt mai ales *-anin*, *-ac*, *-in*. Cf. A. LESKIEN, *Gram. der Serbokroatischen Sprache* I, 1914, p. 240, 448, 249. În regiunea Banatului și Bacica, e foarte răspândită forma compusă *-janac*, cf. *Srbjándc*, cf. IVEKOVIĆ-BROZ, s. v., și natural, *-in-ac*.

³⁾ Nu putem explica forma *Giogelcan* (Valea Geoagiului) 99

și explicat de I. Iordan (*Arhiva* XXVIII, p. 259). Mai cităm câteva derivate alături de cele cunoscute: *Băbănaș* (Băbeni) 273, *Brihanaș* (Briheni) 91, *Hutaș* (Huta) 394, *Rienaș* (Rieni) 91.

* * *

Am văzut mai sus cum locuitorii unui sat se numesc adeseori cu un derivat dela forma mai veche a numelui satului respectiv. În adevăr, dacă oficialitatea a căutat să schimbe, mai ales în ultimul timp, numele unei localități, modificându-i forma, numele cu care se cheamă indivizii aparținători acestei localități nu derivă din radicalul numelui modificat. Nu numai atât: puterea obiceiului e atât de mare, încât chiar dacă numele localității e înlocuit cu altul, numele locuitorilor aparținători localității respective continuă să fie cel vechi¹⁾. Astfel: *Acășfălean* (Acățari) 232, *Balintfălean* (Bolințineanu) 232, *Beșimbăceanu* (Olteț) 175/a, *Boiășești* (Nădușita) *436, *Borhidași* (Valea Vinului) *339, *Cegzan* (Petroasa) 101, *Codeni* (Independența) 962, *Fărcădeni* (Berthelot) 113, *Teleiudean* (Aiudul de sus) 99, *Govoșdan* (Paulian) 62, *Hordouan* (Coșbuc) 264/a, *Hutaș* (Căsnioara nouă) 394, *Mădărașan* (Păsăreni) 232, *Motofean* (Cosmești) 918, *Năcfolean* (Satu-mare) 49, *Năgiușan* (Tomnatic) 46, *Ocnășan* (Frumușica-veche) *658, *Panțirean* (Oprișeni) 393, *Râmeteni* (Râmeț) 99, *Sâmbenetician* (Murgești) 232, *Sânmiclăușani* (Sânnicolau) 46, *316, *Soroșogan*, dar și *Stejăreni* (Stejari, dar altădată Soroșag) 89, *Strâmbeni* (Romuli) *360, *Trăscăian* (Rimetea) 101, *Valândorfean* (Văleni) 161, *Văleni* (Șinca-nouă) 178/c.

E curios chipul cum se fac derivările cu sufixele indicând apartenența locală dela nume de localități compuse. Iată:

a) *Gurăveni* (Gura-Văii) 66/a, *Moarabănfeni* (Moara-Banfii) 236 *Piuapetreni* (Piuă-Petrei)*, *Satușănești* < *Satunouăni* (Satu-nou) *665, *Săturani* (Satu-rău) 66/a, b, *Valedulcean* (Valea-dulce) 448, *Valenegrean* (Valea-neagră) 91, *Valepoenari* (Valea-poenii) 99, *Valesecan* (Valea-seacă) 566/b, *Valeuzeni* (Valea-Uzei) 99²⁾.

¹⁾ Uneori locuitorii continuă să se numească după o parte din sat, *Dărdaban* se numesc cei din Miroslăvești, 546/a, « după partea satului » numită așa.

²⁾ Compuse străine: *Acașlăcean* (Acașfalău, azi Acățari) 232, *Balintfălean* (Balintfalău) 232, *Beșimbăcean* (Beșimbav) 175/a, *Sânmiclăușani* (Sânmiclăuș) *316.

b) *Comănari de sus* (Comana de sus) 177/a, *Găld'an de sus* (Galda de sus) 136, *Ghișteni de jos* (Viștea de jos) 173, *Horodnicean de jos* (Horodnic) 387, *Șincan nou* (Șinca) 178/a, *Venețan de jos* (Veneția) 177/b.

c) Întăiul element al compoziției e omis: *Bucevan* (Șoimuș-Buceava) 66/b, *Honcean* (Gurahonț) 66/a, *Păian* (Valea-apei) 29, *Poștar* (Talpa-poștei) 918.

d) Se omite al doilea element al compusului: *Bocșean* (Bocșa română) 29, *Cîncan* (Cincu-mare) 166, *Druitorean* (Duruitoarea-veche) 426, *Noian* (Noul-român) 170/a, *Ntorsorean* (Întorsura-Buzăului) *186, *Vârvean* (Vârfu-câmpului) 383, *Verzărani* (Verzarii de jos) 91.

DIN « ARGOT »-UL ROMÂNESC

« Argot »-ul românesc a fost atât de puțin cercetat și elementele lui ne-au rămas atât de puțin cunoscute, încât mulți ne formasem credința că la noi el este extrem de sărac în raport cu cel remarcat în alte țări. Într'adevăr, un « argot » rural, așa cum se obicinuește în italiană de pildă ¹⁾, la noi nu se prea cunoaște, deși e probabil că există ²⁾,¹ cel puțin în regiunile industriale. Se știe că leagănul « argot »-ului este orașul mare, iar creatorii lui sunt elementele dela periferia claselor sociale sau diferitele categorii de meșteșugari cari vin în atingere cu indivizi din alte clase sociale ³⁾. Din puținul material pe care-l expunem mai jos reiese că păturile noastre sociale dela oraș întrebuințază efectiv un « argot », deși nu pe o

¹⁾ Cf. UGO PELIS, *Coi furbi*, Udine, 1930, care remarcă o întinsă întrebuințare a « argot »-ului în clasele rurale italiene. Cf., acum în urmă, și P. S. PAȘCUALI, *Appunti lessicali furbeschi* în « L'Italia dialettale » VII, 1931, p. 254 ș u.

²⁾ Cf. G. BARONZI, *Limba română și tradițiunile ei*, Brăila, 1872, p. 149—151, MIHAIL POP, *Contribuțiunea la studiul limbilor speciale din Cornova Păsăreasca*, în « Arhiva pentru știința și reforma socială » X, 1932, p. 443—446; IORGU IORDAN, *Introducere în studiul limbilor romanice*, Iași, 1932, p. 419.

³⁾ Există, cum se știe, și un argot militaresc și un altul școlăresc. Câteva specimene de argot școlăresc dela noi, s'au dat în « Adevărul literar-artistic », Nr. 106, 110, 113, 116, 121, 191 (1923); SAUL GOLDSTEIN-BĂRLAD, *Argotul școlăresc*, în « Arhiva », XXXI, 1924, p. 279—281.